

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

Шевчук К.Д.

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Чернівці - 2021 рік

УДК 373.3.016:57(072)

Ш 379

*Друкується за ухвалою Вченої ради
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича*

Рецензенти:

*Комісарик М.І. – кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти Чернівецького
національного університету імені Юрія Федьковича*

*Бигар Г.П. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки та методики початкової освіти Чернівецького
національного університету імені Юрія Федьковича*

**Шевчук К.Д. (2021) Методика навчання природничої освітньої
галузі. Методичні рекомендації. Чернівці: Чернівецький
національний університет, 52 с.**

Методичні рекомендації ілюструють студентам спеціальності 013 Початкова освіта структуру вивчення освітньої компоненти «Методика навчання природничої освітньої галузі в початковій школі». Зосереджено увагу на логічний зв'язок таких складових як: мета. Завдання, загальні та спеціальні компетентності, програмні результати, теоретичний зміст вивчення дисципліни, особливості організації практичних та лабораторних занять. Засоби діагностики, критерії оцінювання навчальних досягнень, орієнтований список літератури. Вміщено методичний супровід дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі в початковій школі».

Методичні рекомендації адресовано студентам, викладачам закладів вищої освіти, учителям закладів загальної середньої освіти.

УДК 373.3.016:57(072)

Ш 379

© Чернівецький національний університет, 2021

© Кристина Шевчук, 2021

ПЕРЕДМОВА

Педагогічний простір початкової ланки освіти об'єднує слідування реформаційним процесам, реалізація в початковій школі інтегрованого, діяльнісного, особистісно-орієнтованого, компетентнісного підходів, інтегрування природничих та соціальних знань у рамках шкільного предмету «Я досліджую світ».

Змістовою основою дисципліни «Я досліджую світ» є домінантна природнича освітня галузь.

Педагогічні вузи країни покликані підготувати студентів до роботи в умовах шкільної реформи. Сучасний вчитель початкової школи повинен вміти грамотно оцінити особливості навчання природничої освітньої галузі і свідомо організувати свою практичну діяльність, направлену на ознайомлення молодших школярів з навколишнім світом.

У змісті методичних рекомендацій до освітньої компоненти «Методика навчання природничої освітньої галузі» враховано існування в сучасній початковій школі варіативних програм, інновації побудови і вивчення природничих відомостей, особливості формування природничої і фахових компетентностей майбутніх учителів початкової школи.

Видання містить алгоритм вивчення дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» у закладах вищої освіти, зокрема основні питання курсу висвітлюються з позицій класичної методики природознавства з урахуванням варіативних підходів, що існують у сучасній педагогічній науці.

Логіка вивчення дисципліни ілюструється тематичними планами лекційних, семінарських, практичних занять, самостійної роботи; змістом вимог до контролю якості навчальних досягнень, ознайомленням з базовою та допоміжною літературою.

Методичні рекомендації адресовані студентам спеціальності 013 Початкова освіта, які готують себе до роботи в початковій школі, і покликані вирішити наступні завдання:

1) посилення самостійної діяльності шляхом необхідності вирішення поставлених перед завдань;

2) вдосконалення комунікативних якостей майбутніх учителів;

3) розвиток вміння студентів переносити теоретичні знання в свою практичну діяльність;

4) формування здатності організації освітнього процесу навчання молодших школярів природничої освітньої галузі.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання навчальної дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» – підготовка майбутніх вчителів початкової школи до формування природничої компетентності молодших школярів, ознайомлення з екологічною системою «людина – навколишній світ»; вивчення особливостей навчання природничої освітньої галузі в початковій школі, формування професійної компетенції в галузі екологічної освіти.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розкрити зміст і завдання методики навчання природничої освітньої галузі як педагогічної науки і її зв'язки з іншими науками;
- сформувати у майбутніх вчителів початкової школи знання про об'єкт, предмет методики навчання природничої освітньої галузі; структуру і методи цілісного методичного дослідження; зміст структурних компонентів вивчення природничої освітньої галузі, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природничої освітньої галузі, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях;
- ознайомити студентів із шляхом включення знань про навколишнє середовище в практику навчання учнів початкової школи;
- розглянути традиційні та інноваційні методи і прийоми ознайомлення учнів з природою, форми та засоби навчання природничої освітньої галузі початковій школі;
- розкрити особливості вивчення основних змістовних ліній природничої освітньої галузі в початковій ланці освіти;
- сформувати фахові уміння майбутніх вчителів початкової школи.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності з освітньо-професійної програма - Початкова освіта

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-3.3. Природнича компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту природничої освітньої галузі початкової освіти.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

- СК-6.** Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
- СК-7.** Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
- СК-9.** Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу».

Програмні результати навчання

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-05 Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту

початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-11 Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3-й	5-6	5.5	165	45	30	30		60		іспит
Заочна	3-й	5-6	5.5	165	22				143		іспит

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма						Заочна форма							
	У С Б О Г о	у тому числі						У с ь о г о	у тому числі					
		Л	С	П	і н д	С. р.			Л	С	П	і н д	С.р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
<i>Змістовий модуль 1. Методологічні основи навчання природничої освітньої галузі</i>														
<u>Тема 1.</u> Методика навчання природничої освітньої галузі як педагогічна наука та її місце в системі підготовки студентів	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	6 год.	1 год.				5 год.		
<u>Тема 2.</u> Зміст і система побудови вивчення природничої освітньої галузі	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	6 год.	1 год.				5 год.		

в початковій школі												
Тема 3. Історія вивчення природничої освітньої галузі в початковій ланці освіти.	4 год.	2 год.	2 год.				11 год.	1 год.				10 год.
Тема 4. Принципи і підходи до побудови навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	4 год.	2 год.	2 год.				6 год.	1 год.				5 год.
Тема 5. Нормативні документи щодо навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	11 год.	1 год.				10 год.
Тема 6 Специфіка вивчення природознавчої освітньої	4 год.	2 год.	2 год.				6 год.	1 год.				5 год.

галузі в умовах Нової української школи.												
Тема 7. Методика організації засвоєння знань, вироблення умінь і навичок з природничої освітньої галузі.	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	11 год.	1 год.				10 год.
Тема 8. Механізми формування природничих знань та практичних умінь.	4 год.	2 год.	2 год.				11 год.	1 год.				10 год.
Тема 9. Особливості процесу навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	9 год.	2 год.	2 год.			5 год.	11 год.	1 год.				10 год.
Тема 10. Екологізація змісту природничої	3 год.	1 год.	2 год.									

освітньої галузі												
Разом за змістовим модулем 1	64 год.	19 год.	20 год.		20 год.	79 год.	9 год.					70 год.
<i>Змістовий модуль 2. Особливості методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</i>												
<u>Тема 11.</u> Методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі у початкових класах.	20 год.	4 год.	2 год.	4 год.	10 год.	17 год.	2 год.					15 год.
<u>Тема 12.</u> Форми організації навчання природничої освітньої галузі у початкових класах.	22 год.	4 год.	2 год.	6 год.	10 год.	12 год.	2 год.					10 год.
<u>Тема 13.</u> Засоби навчання природничої освітньої галузі. Методика їх використання	20 год.	4 год.	2 год.	4 год.	10 год.	17 год.	2 год.					15 год.

<u>Тема 14.</u> Форми організації навчальної діяльності учнів під час навчання в початковій школі природничої освітньої галузі.	6 год.	2 год.		4 год.			11 год.	1 год.					10 год.
<u>Тема 15.</u> Форми та методи контролю навчання природничої освітньої галузі в початковій школі.	8 год.	2 год.	2 год.	2 год.			5 год.	7 год.	2 год.				5 год.
<u>Тема 16.</u> Методика формування еколого-дослідницької діяльності молодших школярів.	4 год.	2 год.		2 год.				1 год.	1 год.				
<u>Тема 17.</u> Матеріальна база навчання природничої освітньої	6 год.	2 год.	2 год.	2 год.				9 год.	1 год.				8 год.

галузі в умовах Нової української школи.											
Тема 18. Створення освітнього середовища для навчання в початковій школі природничої освітньої галузі.	4 год.	2 год.		2 год.							
Тема 19. Особливості вивчення природничої освітньої галузі учнями 1-4 класів.	11 год.	4 год.		4 год.	5 год.	12 год.	2 год.				10 год.
Разом за змістовим модулем 2	101 год.	26 год.	10 год.	30 год.	40 год.	86	13 год.				73 год.
Усього годин	165 год.	45 год.	30 год.	30 год.	60 год.	165 год.	22 год.				143 год.

ОРГАНІЗАЦІЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття з курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі» спрямовані на опанування студентами практичних навичок і вмінь; застосування набутих знань у практичній діяльності; осмислення практико-орієнтованого змісту навчального матеріалу.

Організація семінарських занять здійснюється традиційними формами і видами діяльності:

- ✓ конспектування, опрацювання, презентація питань плану семінарського заняття;
- ✓ виконання практичних завдань;
- ✓ аналіз періодичної преси;
- ✓ захист індивідуальних науково-дослідних завдань.

Практичні особливості даної освітньої компоненти вирізняють і специфічні (конкретно-предметні) форми і види діяльності:

- ✓ підготовка та презентація дайджестів та есе,
- ✓ демонстраційний майданчик,
- ✓ майстер-класи,
- ✓ перегляд відео уроків,
- ✓ спостереження уроків вчителів-практиків,
- ✓ аналіз степ-уроків.

Під час організації семінарських занять використовуються різні форми та методи контролю, серед яких: письмові (термінологічний диктант, глосарій опорних термінів, блок-схеми до теми, майндмепінг теми, топографічний диктант, самостійні роботи, диференційовані, творчі, завдання, ессе, тестування, графічне маркування); та усні (фронтальне та індивідуальне опитування, дискусії, батли, усні презентації, ділова гра, моделювання, демонстрація фрагментів уроків та інші).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Тематичний план семінарських занять	Розподіл годин
	<i>Змістовий модуль 1. Методологічні основи навчання природничої освітньої галузі</i>	20 год.
1	<p>Тема 1. Методика навчання природничої освітньої галузі як педагогічна наука та її місце в системі підготовки студентів</p> <p style="text-align: center;">План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст методики навчання природничої освітньої галузі: мета, цілі, зв'язок з іншими науками. 2. Новітні дослідження методики навчання природничої освітньої галузі. 	2 год.
2	<p>Тема 2. Зміст і система побудови вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі: <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Еко-поняття «людина-навколишнє середовище». 1.2 Структура взаємодії людини з оточуючим світом. 2. Вікові особливості взаємодії з навколишнім світом молодших школярів: <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Особливості фізіологічної взаємодії. 2.2 Специфіка психологічних відношень. 2.3 Типологія поведінкових взаємовідношень. 	2 год.

	<p>3. Дидактичні завдання навчання природничої освітньої галузі в початковій школі: освітні, розвивальні, виховні.</p> <p>4. Формування в учнів природничої компетентності; науково-природничої картини світу, екологічної грамотності та естетичної культури.</p>	
3	<p>Тема 3. Історія вивчення природничої освітньої галузі в початковій ланці освіти</p> <p>План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Описовий період розвитку та становлення методики навчання природничої освітньої галузі. 2. Науково-практичний етап історії розвитку методики навчання природничої освітньої галузі. 3. Сучасний стан розвитку методики навчання природничої освітньої галузі. 4. Інноваційні процеси розробки змісту методики природничої освітньої галузі. Внесок у розвиток методики навчання природничої освітньої галузі видатних методистів. 	2 год.
4	<p>Тема 4. Принципи і підходи до побудови навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p>План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика загальнодидактичних принципів побудови змісту природничої освітньої галузі. 2. Реалізація конкретно дидактичних принципів в змісті природничої освітньої галузі. 	2 год.

5	<p><u>Тема 5.</u> Нормативні документи щодо навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p>План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги Державного стандарту до реалізації в початковій школі природничої освітньої галузі. 2. Аналіз змісту програм початкової школи щодо вивчення в початковій школі природничої освітньої галузі. 3. Реалізація природничої освітньої галузі в змісті підручників «Я досліджую світ». 4. Особливості планування роботи вчителя в контексті навчання молодших школярів природничої освітньої галузі. 	2 год.
6	<p><u>Тема 6.</u> Специфіка вивчення природознавчої освітньої галузі в умовах Нової української школи</p> <p>План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природнича освітня галузь в змісті модульних навчальних програм початкової школи. 2. Інтегрування природничої освітньої галузі в змісті вивчення молодшими школярами предмету «Я досліджую світ». 	2 год.
7	<p><u>Тема 7.</u> Методика організації засвоєння знань, вироблення умінь і навичок з природничої освітньої галузі</p> <p>План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості процесу формування у молодших школярів природничих знань. 	2 год.

	<p>2. Психолого-дидактичні засади формування в учнів початкової школи природничих умінь.</p> <p>3. Характеристика етапів формування у молодших школярів практичних навичок і вмінь в процесі навчання природничої освітньої галузі.</p>	
8	<p><u>Тема 8.</u> Механізми формування природничих знань та практичних умінь</p> <p>План заняття</p> <p>1. Система пізнавальних завдань формування у молодших школярів природничих знань та практичних умінь.</p> <p>2. Практичний тренажери формування природничих знань та вмінь молодших школярів.</p>	2 год.
9	<p><u>Тема 9.</u> Особливості процесу навчання природничої освітньої галузі</p> <p>План заняття</p> <p>1. Особливості формування у молодших школярів природничих уявлень.</p> <p>2. Освоєння картини світу молодшими школярами у формі природничих понять. Умови формування природничих уявлень та понять.</p>	2 год.
10	<p><u>Тема 10.</u> Екологізація змісту природничої освітньої галузі</p> <p>План заняття</p> <p>1. Формування у молодших школярів екологічної компетентності.</p> <p>2. Реалізація екологічної освіти в змісті курсу початкової школи «Я досліджую світ».</p>	2 год.

	Змістовий модуль 2. Особливості методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі	10 год.
11	<p>Тема 11. Методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі у початкових класах</p> <p>План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація методів навчання природничої освітньої галузі. <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Словесні методи навчання природничої освітньої галузі. 1.2 Наочні методи ознайомлення молодших школярів з навколишнім середовищем. 1.3 Практичні методи опанування змістом природничої освітньої галузі. 2. Особливості організації спостережень молодших школярів як конкретно-предметного методу пізнання природи. 3. Інноваційні методи навчання природничої освітньої галузі. 4. Фактори вибору методів навчання природничої освітньої галузі. 	2 год.
12	<p>Тема 12. Форми організації навчання природничої освітньої галузі у початкових класах</p> <p>План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика форм навчання природничої освітньої галузі в початковій школі. 	2 год.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Типологія та структура уроків природничої освітньої галузі, вимоги до їх організації і проведення. 3. Особливості підготовки вчителя до уроку природничої освітньої галузі. 4. Форми позаурочної і позакласної роботи навчання природничої освітньої галузі у початкових класах. 5. Схема аналізу уроку природничої освітньої галузі. 	
13	<p style="text-align: center;">Тема 13. Засоби навчання природничої освітньої галузі. Методика їх використання</p> <p style="text-align: center;">План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутнісна характеристика засобів наочності вивчення молодшими школярами природничої освітньої галузі. 2. Аналіз природознавчої складової підручників курсу «Я досліджую світ» в початковій школі. 3. Навчання природничої освітньої галузі засобами дидактичного матеріалу. 4. Використання у початковій школі засобів усної народної творчості навчання природничої освітньої галузі. 5. Особливості організації в початковій школі екологічних ігор. 	2 год.
14	<p style="text-align: center;">Тема 15. Форми та методи контролю навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">План заняття</p>	2 год.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості здійснення контролю навчальних досягнень учнів з природничої освітньої галузі. 2. Система оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з природничої освітньої галузі. 3. Формувальне оцінювання в контексті навчання природничої освітньої галузі. 4. Застосування інноваційних підходів перевірки якості знань, умінь та навичок ознайомлення молодших школярів з оточуючим середовищем. 	
15	<p style="text-align: center;">Тема 17. Матеріальна база навчання природничої освітньої галузі в умовах Нової української школи</p> <p style="text-align: center;">План заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації матеріальної бази школи з навчання природничої освітньої галузі. 2. Структурування матеріальної бази школи навчання природничої освітньої галузі. <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Особливості обладнання природознавчого осередку в умовах Нової української школи. 2.2 Методика організації діяльності на географічному майданчику. 2.3 Організація проведення практичних занять на навчально-дослідній ділянці школи. 3. Значення матеріальної бази школи навчання природничої освітньої галузі 	2 год.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Організація практичних завдань (30 годин) з навчальної дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» зумовлена специфікою даного курсу, яскраво вираженим практичним орієнтиром.

Формування практичної складової професійної компетентності студентів як основного вектору даних занять відбувається через презентації, демонстрування та моделювання фрагментів уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) із дотриманням вимог змісту природознавчої освітньої галузі сучасному Державному стандарту та застосуванням активних методів навчання.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тематичний план практичних занять	Розподіл годин
	Змістовий модуль 2. Особливості методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі	30 год.
	Тема 11. Методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі у початкових класах Види навчальної діяльності 1. Установити відмінності діалогічних і монологічних методів навчання природничої освітньої галузі. 2. Скласти фрагмент уроку «Організація підсумків спостережень за змінами в природі» (вибір класу, пори року довільний). 3. Розробити зміст евристичної бесіди для учнів 4-го класу з урахуванням методичних вимог до даного виду методів (тема, клас за вибором).	4 год.

<p>4. Скласти розповідь-пояснення для учнів 3-го класу з урахуванням методичних вимог до даного виду методів (тема за вибором).</p> <p>5. Розробити план проведення фронтального досліду з учнями 2-го класу (тема за вибором).</p> <p>6. Скласти перелік практичних робіт, які можна проводити на уроках навчання природничої освітньої галузі (по класно).</p> <p>7. Скласти алгоритм роботи з фізичної картою України в початкових класах.</p> <p>8. Скласти алгоритм роботи з глобусом під час вивчення природничої освітньої галузі в початкових класах.</p> <p>9. Скласти порівняльну таблицю видів спостережень за різними критеріями.</p> <p>10. Визначити переваги та недоліки опису організації дослідів під час вивчення природничої освітньої галузі в підручниках «Я досліджую світ».</p> <p>11. На конкретних прикладах продемонструвати використання під час вивчення природничої освітньої галузі наступних методів навчання: метод екологічних очікувань, метод ритуалізації екологічної діяльності, метод екологічної турботи.</p> <p>12. Скласти характеристику методів навчання природничої освітньої галузі за поданим планом:</p> <ul style="list-style-type: none"> - суть методу, - критерії вибору методу, - результат пізнавальної діяльності учнів, організованої даним методом. 	
--	--

<p style="text-align: center;">Тема 12. Форми організації навчання природничої освітньої галузі у початкових класах</p> <p style="text-align: center;">Види навчальної діяльності</p> <p>1. Розробка детального плану-конспекту уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) - (тема на вибір студента). З цією метою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - скласти логічну схему власне предметного змісту теми уроку; - визначити макроструктуру такого уроку; - визначити власне педагогічні цілі та дидактичні цілі (задачі) і підцілі (підзадачі) на кожному етапі; - обрати об'єктивно найефективніші методи досягнення дидактичних цілей; - обрати або змоделювати конкретні методичні прийоми розв'язання дидактичних підзадач у структурі кожного методу; - прокоментувати методику вашого варіанту організації і проведення кожного етапу уроку відповідно до його психо-дидактичної суті та специфіки власне предметного змісту; - скласти пам'ятку схеми уроку. <p>2. Скласти конспект комбінованого уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) для учнів 1, 2, 3, 4-их класів (тема за вибором).</p> <p>3. Розробити план предметного уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) для учнів 3-го класу (тема за вибором).</p> <p>4. Скласти план-конспект уроку-екскурсії «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) для учнів 2-го класу (тема за вибором).</p>	<p>6 год.</p>
---	---------------

	<p>5. Скласти план предметного гуртка навчання природничої освітньої галузі (клас за вибором).</p> <p>6. Розробити детальний конспект «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). З цією метою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - скласти структурно-логічну схему предметного змісту теми уроку, - визначити макроструктуру цього уроку, - визначити цілі уроку на кожному етапі, - вибрати ефективні методи розв'язання дидактичних задач і досягнення дидактичних цілей, - вибрати або самостійно змоделювати конкретні методичні прийоми розв'язання дидактичних підзадач у структурі кожного методу, - прокоментувати методику вашого варіанта підготовки та проведення кожного етапу комбінованого уроку відповідно до його психолого-дидактичної суті та специфіки власне предметного змісту. 	
	<p><u>Тема 13.</u> Засоби навчання природничої освітньої галузі. Методика їх використання</p> <p>Види навчальної діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навести приклади використання дидактичного матеріалу на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь (на конкретній темі). 2. Провести презентацію образотворчих засобів навчання природничої освітньої галузі (тема, клас за вибором). 3. Провести презентацію натуральних засобів наочності навчання природничої освітньої галузі (тема, клас за вибором). 	4 год.

	<p>4. Провести презентацію аудіовізуальних засобів навчання природничої освітньої галузі (тема, клас за вибором).</p> <p>5. Провести презентацію використання моделей навчання природничої освітньої галузі (тема, клас за вибором).</p> <p>6. Презентація підручника «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) – покласно (автор на вибір студента).</p> <p>6. Демонстраційний майданчик – моделювання екологічних ігор.</p> <p>Дайджест використання на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) засобів усної народної творчості.</p> <p>3. Виявити закономірності в методиці використання різних груп засобів наочності навчання природничої освітньої галузі.</p>	
	<p>Тема 14. Форми організації навчальної діяльності учнів під час навчання в початковій школі природничої освітньої галузі</p> <p>Види навчальної діяльності</p> <p>1. Навести приклади (тема, клас за вибором): індивідуальної роботи учнів на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).</p> <p>2. Навести приклади (тема, клас за вибором): парної роботи учнів на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).</p> <p>3. Навести приклади (тема, клас за вибором): групової роботи учнів на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).</p> <p>4. Демонстраційний майданчик – моделювання фрагментів уроків «Я досліджую світ»</p>	4 год.

	(природнича освітня галузь) з використанням різних форм організації діяльності учнів.	
	<p>Тема 15. Форми та методи контролю навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p>Види навчальної діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навести приклади письмового виду контролю на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) - (клас, тема за вибором). 2. Навести приклади усного виду контролю на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) - (клас, тема за вибором). 3. Встановити відмінні та спільні ознаки усного індивідуального та усного фронтального методів опитування. 4. Скласти зміст природничого диктанту (клас, тема за вибором). 5. Скласти зміст топографічного диктанту (клас, тема за вибором). 5. Скласти зміст ущільненого опитування на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) - (клас, тема за вибором). 6. Презентувати особливості здійснення формувального опитування з природничої освітньої галузі. 7. Створення папок для усного та письмового контролю знань з природничої освітньої галузі. 8. Створення макету портфолію для оцінювання знань учнів з природничої освітньої галузі. 	2 год.
	<p>Тема 16. Методика формування еколого-дослідницької діяльності молодших школярів</p> <p>Види навчальної діяльності</p>	2 год.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демонстрація фронтального досліду на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) - (клас, тема за вибором). 2. Презентація демонстраційного досліду на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) - (клас, тема за вибором). 3. Демонстраційний майданчик - проведення навчальних експериментів, дослідів, спостережень з природничої освітньої галузі. 4. Дайджест створення молодшими школярами навчальних проєктів з природничої освітньої галузі. 	
	<p style="text-align: center;"><u>Тема 17.</u> Матеріальна база навчання природничої освітньої галузі в умовах Нової української школи</p> <p style="text-align: center;">Види навчальної діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити зміст завдань для роботи на географічному майданчику (клас за вибором). 2. Скласти зміст завдань для роботи на навчально-дослідній ділянці (клас за вибором). 3. Підібрати завдання для роботи в куточку живої природи (клас за вибором). 4. За діючою навчальною програмою і підручниками, визначити теми в 1-4-их класах, вивчення яких доцільно організовувати з використанням: <ul style="list-style-type: none"> • краєзнавчого куточка, • куточка живої природи, • географічного майданчика, • навчально-дослідної ділянки. 5. Круглий стіл, дебати – доцільність та можливості матеріальної бази з природознавства. 	2 год.

	<p><u>Тема 18.</u> Створення освітнього середовища для навчання в початковій школі природничої освітньої галузі</p> <p>Види навчальної діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення макету освітнього середовища для вивчення молодшими школярами відомостей природничої освітньої галузі. 2. Презентація природничого осередку в класній кімнаті. 3. Скласти зміст: <ul style="list-style-type: none"> • дидактичного відділу в класній кімнаті. • екологічного відділу в класній кімнаті. • краєзнавчого відділу в класній кімнаті. 4. Навести перелік природознавчих приладів та інструментів, з якими ознайомлюються учні на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). 	2 год.
	<p><u>Тема 19.</u> Особливості вивчення природничої освітньої галузі учнями 1-4 класів</p> <p>Види навчальної діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз вікових особливостей учнів 1-2 класів та їх урахування під час підготовки до проведення уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). 2. Складання теки дидактичних ігор та народознавчого матеріалу для уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) в 1-4 класах. 3. Розробка конспекту уроку для 1- 4 класів (на теми за вибором). 4. Аналіз зміст природничої освітньої галузі для 1- 4-их класів. Визначення тем узагальнюючих уроків, особливостей їх організації. 	4 год.

	5. Створення прстендових уроків з «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) (тип, клас уроку за вибором студента).	
--	---	--

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота в сучасному освітньому процесі розглядається як форма організації навчання, яка здатна забезпечувати самостійний пошук необхідної інформації, творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу в ході аудиторних занять, різноманітні форми пізнавальної діяльності студентів на заняттях і в позааудиторний час, розвиток аналітичних здібностей, навичок контролю і планування навчального часу, вироблення умінь і навичок раціональної організації навчальної праці.

Побудова самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі»:

1. Повторення пройденого теоретичного матеріалу.
2. Побудова головних питань теми.
3. Визначення глибини і змісту знань навчального матеріалу, складання тез по темі.
4. Вправи, рішення задач.
5. Аналіз виконуваної діяльності.
6. Формування фахових вмінь і навичок.
7. Складання питань за змістом лекції.

Керівництво виконанням самостійної роботи студентів здійснюється у формі:

- ✓ Поточного співбесіди і контролю
- ✓ Консультацій
- ✓ Аналізу рецензування, оцінки, коригування виконуваних робіт
- ✓ Дискусій, евристичних бесід, мотиваційних бесід
- ✓ Підведення підсумків

Етапи та прийоми самостійної роботи студентів з курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі»:

- ✓ Підбір рекомендованої літератури
- ✓ Вивчення питань плану семінарського заняття
- ✓ Конспектування окремих питань досліджуваних тем
- ✓ Складання схем, таблиць на основі тексту лекцій, основної та додаткової літератури

Методи і форми організації самостійної роботи студентів:

- ✓ Конспектування
- ✓ Реферування літератури
- ✓ Виконання завдань пошуково - дослідницького характеру
- ✓ Творча робота: складання кросвордів, створення плакатів, буклетів, лепбуків
- ✓ Підготовка конспектів виступів на семінарі
- ✓ Підготовка доповідей, повідомлень, рефератів
- ✓ Складання та моделювання уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь)
- ✓ Розробка дидактичного матеріалу
- ✓ Порівняльний аналіз навчального матеріалу

<u>№</u>	Назва теми Задання для самостійної роботи	<u>Час</u>
	<u>Змістовий модуль 1. Методологічні основи навчання природничої освітньої галузі</u>	20 год.
<u>1</u>	<u>Тема.</u> Методика навчання природничої освітньої галузі як педагогічна наука та її місце в системі підготовки студентів Зміст завдання <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання теки «Внесок науковців в розвиток та становлення природничої освітньої галузі» ✓ Упорядкувати бібліографічний покажчик статей періодичної педагогічної преси щодо змісту і методів дослідження методики 	5 год.

	навчання природничої освітньої галузі в початковій школі	
<u>2</u>	<p>Тема. Зміст і система побудови вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p>Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Гронування «Вивчення молодшими школярами природничої освітньої галузі. ✓ Складання пам'ятки «Особливості взаємодії молодшого школяра зі світом природи: фізіологічні, психічні та поведінкові відносини». 	5 год.
<u>3</u>	<p>Тема. Нормативні документи щодо навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p>Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз нормативних документів (Державний стандарт, навчальні плани, навчальні програми); визначення: <ul style="list-style-type: none"> • мети, цілей природничої освітньої галузі; • особливості інтегрування природничої освітньої галузі у змісті курсу «Я досліджую світ»; • спільні і відмінні складові реалізації природничої освітньої галузі в змісті навчальних програм за Р. Шияна О. Савченко. ✓ Аналіз підручників «Я досліджую світ» (природничо освітня галузь) за різними авторами та навчальних посібників як інструктивно-методичного підсилення вивчення молодшими школярами відомостей про природу. 	5 год.
<u>4</u>	<p>Тема. Методика організації засвоєння знань, вироблення умінь і навичок з природничої освітньої галузі</p> <p>Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти початкової ланки за діючим ДСПО , затвердженим постановою 	5 год.

	<p>Кабінету Міністрів України від 21 лютого 21018 року №87.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання таблиці «Спільні та відмінні ознаки знаннєвої та компетентісної моделі навчання». ✓ Складання алгоритму формування в учнів вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. ✓ Складання алгоритму формування в учнів вміння класифікувати об'єкти і явища природи. ✓ Складання алгоритму формування в учнів вміння порівнювати об'єкти і явища природи. 	
<u>5</u>	<p>Тема. Особливості процесу навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання алгоритму формування у молодших школярів уявлень про об'єкти і явища природи. ✓ Складання алгоритму формування у молодших школярів понять про об'єкти і явища природи. ✓ Складання схеми аналітичних міркувань при формуванні поняття «дикі тварини». 	5 год.
	<u>Змістовий модуль 2. Особливості методики навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</u>	40 год.
<u>6</u>	<p>Тема 11. Методи та прийоми навчання природничої освітньої галузі у початкових класах</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз основних методів навчання, завдяки яким здійснюється вивчення природничої освітньої галузі в 1-4 класах. (Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. - К.: Початкова школа, 2018). ✓ Складання переліку основних дослідів та видів практичних робіт на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь), які пропонує програма для проведення в 1-му, 2-му, 3-му, 4-му класах. (Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. - К.: Початкова школа, 2018). 	10 год.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Презентація (у вигляді усного журналу) новітніх методів навчання природничої освітньої галузі. ✓ Алгоритм вибору вчителем методів навчання природничої освітньої галузі. 	
<u>7</u>	<p>Тема 12. Форми організації навчання природничої освітньої галузі у початкових класах</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання плану-конспекту уроку «Я досліджую світ» (природнична освітня галузь) за різними типами. ✓ Опрацювання журналів «Початкова школа» та «Рідна школа» за останні роки, з метою визначення ступеня висвітлення питань про організацію позакласної роботи з природничої освітньої галузі в початковій школі. ✓ Розробка сценарію свята на самостійно обрану тему. ✓ Визначення особливостей структурування уроку «Я досліджую світ» з домінуванням природничої освітньої галузі. 	10 год.
<u>8</u>	<p>Тема 13. Засоби навчання природничої освітньої галузі. Методика їх використання</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання Лепбуку «Засоби наочності вивчення в початковій школі природничої освітньої галузі. ✓ Складання теки дидактичного матеріалу як засобу оптимізації вивчення з молодшими школярами природничої освітньої галузі. ✓ Порівняльний аналіз підручників «Я досліджую світ» (довільне оформлення). 	10 год.
<u>9</u>	<p>Тема 15. Форми та методи контролю навчання природничої освітньої галузі в початковій школі</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання портфоліо дидактичного матеріалу для оцінювання навчальних досягнень 	5 год.

	<p>молодших школярів з природничої освітньої галузі.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Аналіз особливостей формувального оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з природничої освітньої галузі. 	
10	<p>Тема 19. Особливості вивчення природничої освітньої галузі учнями 1-4 класів</p> <p style="text-align: center;">Зміст завдання</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Складання фрагменту уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) – організація підсумків спостережень за змінами в природі (для кожного класу), враховуючи вікові особливості молодших школярів. ✓ Визначення закономірностей методики вивчення змістових ліній природничої освітньої галузі в 1-4-х класах. ✓ Підбір видів робіт на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) залежно від вікових особливостей учнів і специфіки організації навчання в кожному класі. 	5 год.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ З КУРСУ
«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ
ГАЛУЗІ»

Науково-дослідна робота студентів - це різноманітні види індивідуальної і колективної діяльності студентів, які здійснюються під керівництвом, але без безпосередньої участі викладача в спеціально відведений для цього аудиторний або позааудиторний час. Це особлива форма навчання за завданням викладача, виконання якого вимагає активної розумової діяльності. Методологічну основу дослідницької роботи студентів з курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі» становить діяльнісний підхід, що передбачає орієнтацію цілей навчання на формування умінь розв'язувати типові і нетипові завдання, тобто на реальні ситуації, в яких студентам треба проявити знання конкретної дисципліни. Науково-дослідні завдання з даної дисципліни спонукають студентів самостійно мислити, орієнтуватися в новій ситуації, знаходити свій підхід до вирішення завдання, зрозуміти не тільки відповідну навчальну інформацію, а опанувати способи добування знань; застосовувати критичний підхід до суджень інших, формування незалежності власних суджень.

Таким чином, використання різноманітних форм науково-дослідної роботи студентів з курсу підвищує мотивацію в отриманні знань і оволодінні професійними компетентностями.

Тематика науково-дослідних робіт студентів

1. Реалізація між предметних зв'язків у процесі навчання природничої освітньої галузі.
2. Особливості використання евристичної бесіди на уроках «Я досліджую світ» (природнична освітня галузь).
3. Методика використання зошита «Я досліджую світ» (природнична освітня галузь).
4. Організація роботи молодших школярів з додатковою літературою у процесі навчання природничої освітньої галузі.
5. Методика педагогічного управління спостереженнями учнів в процесі вивчення курсу «Я досліджую світ» (природнична освітня галузь).
6. Методика підготовки і проведення уроку-екскурсії з природничої освітньої галузі.
7. Шляхи естетичного виховання молодших школярів у процесі вивчення природничої освітньої галузі.
8. Можливості розвиваючого навчання при вивченні молодшими школярами навколишнього світу.
9. Особливості етапу підготовки вчителя до уроку «Я досліджую світ» (природнична освітня галузь).
10. Шляхи і методи активізації пізнавальної діяльності учнів при вивченні курсу «Я досліджую світ» (природнична освітня галузь).
11. Методика проведення нетрадиційних уроків з курсу «Я досліджую світ» (природнична освітня галузь).
12. Умови ефективного засвоєння учнями початкових класів прийомів логічного мислення у процесі навчання природничої освітньої галузі.
13. Використання проблемних методів в процесі ознайомлення дітей з навколишнім світом.
14. Реалізація краснавчого принципу в процесі навчання природничої освітньої галузі.

15. Індивідуалізація навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
16. Методика оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
17. Методика використання народознавчих матеріалів у процесі навчання природничої освітньої галузі.
18. Методика організації групової позакласної роботи під час вивчення природничої освітньої галузі в початкових класах.
19. Способи педагогічного управління навчально-пізнавальною домашньою роботою молодших школярів з курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
20. Підручник «Я досліджую світ» як засіб організації засвоєння молодшими школярами нових знань і умінь.
21. Умови ефективного використання аудіо-візуальних засобів наочності на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
22. Умови вибору і поєднання методів навчання на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
23. Практичні роботи в процесі засвоєння молодшими школярами знань з природничої освітньої галузі.
24. Формування географічних понять в курсі вивчення природничої освітньої галузі.
25. Формування пізнавального інтересу в молодших школярів у процесі засвоєння нових знань на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
26. Навчання прийомам класифікації об'єктів та явищ природи на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
27. Методичні особливості вивчення природничої освітньої галузі.
28. Особливості методики підготовки і проведення предметного уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).

29. Взаємозв'язок між організаційними формами в системі вивчення природничої освітньої галузі.
30. Характеристика принципів та підходів до побудови навчальної дисципліни «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
31. Використання екологічних ігор у процесі вивчення природничої освітньої галузі у початковій школі.
32. Організація дослідницької та практичної роботи на уроках природознавства у початковій школі.
33. Роль наочних посібників на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) у початковій школі.
34. Методика ознайомлення з навколишнім середовищем шестирічних першокласників.
35. Методика організації уроку-екскурсії при вивченні курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) у початковій школі.
36. Аналіз змісту природничої освітньої галузі.
37. Загальна характеристика методів та методичних прийомів навчання природничої освітньої галузі.
38. Порівняльний аналіз підручників «Я досліджую світ» у початковій школі.
39. Організація контролю знань, умінь і навичок учнів у процесі вивчення природничої освітньої галузі.
40. Система диференційованого навчання на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) у початкових класах.

КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ»

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ

Теоретичні питання

1. Розкрити особливості вивчення природничої освітньої галузі в 2-у класі.
2. Описати організацію спостережень і методику їх проведення в 3-у класі.
3. Скласти сутнісну характеристику бесіди як методу навчання. Визначте методичні вимоги до проведення бесіди з молодшими школярами.
4. Охарактеризувати предмет і завдання методики початкового навчання природничої освітньої галузі як педагогічної науки.
5. Проаналізувати місце методики навчання природничої освітньої галузі в системі педагогічних наук та розкрийте зв'язки з іншими науками.
6. На основі аналізу навчальної програми обґрунтувати важливість вивчення природничої освітньої галузі для початкових класів.
7. Розкрити роль і значення позакласної роботи з природничої освітньої галузі.
8. Розкрити роль екологічної гри на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
9. Скласти характеристику уроку-екскурсії «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь), поясніть методику його проведення.
10. Скласти характеристику уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) як основної форми організації навчального процесу.
11. Розкрити роль дослідів та практичної роботи на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) та методику їх проведення.

12. Схарактеризувати види роботи з підручником на уроці «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) в третьому класі.
13. Розкрити особливості ознайомлення першокласників з природою.
14. Розкрити роль словесних методів навчання природничої освітньої галузі.
15. Розкрити роль підручника як основного засобу навчання, методу роботи з підручником на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
16. Розкрити зміст естетичного виховання за допомогою засобів природи.
17. Розкрити зміст освітніх завдань природничої освітньої галузі.
18. Розкрити методику різних видів роботи з фізичною картою України.
19. Розкрити роль використання наочних посібників на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
20. Розкрити зміст гурткової та позакласної роботи з природничої освітньої галузі.
21. Скласти загальну характеристику методів та методичних прийомів навчання природничої освітньої галузі.
22. З метою екологічного виховання учнів обґрунтувати використання різних видів наочності.
23. Охарактеризувати роль дидактичної гри на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) в 1-2 класах.
24. Обґрунтувати роль домашньої роботи з природничої освітньої галузі.
25. Описати спостереження як основний метод пізнання природи.
26. Проаналізувати розвиток мислення, мови, спостережливості на уроках «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
27. Розкрити зміст матеріальної бази школи з природознавства.
28. Схарактеризувати основні принципи побудови навчальної програми з природничої освітньої галузі.
29. Назвати типи уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь) та структурні елементи уроку.

30. Визначити особливості формування природознавчих понять на уроках природознавства в 3-ому класі.
31. Розкрити методику формування уявлень про предмети і явища природи.
32. Охарактеризувати макро та мікро структуру комбінованого уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
33. Визначити особливості предметних уроків курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
34. Описати роль та значення самостійної роботи в контексті уроку «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).
35. Визначити вимоги до критеріїв оцінювання уроків «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь).

Практичні завдання

1. Використати на уроках в 3-ому класі методичний прийом порівняння під час вивчення теми “Природні зони України”.
2. Створити на уроках в 2-ому класі проблемну ситуацію під час вивчення розділу “Водойми”.
3. Провести ущілене опитування в 2-ому класі по темі “Корисні копалини”.
4. Скласти фрагмент уроку – організація підсумків спостережень за змінами в природі весною в третьому класі.
5. Запропонувати учням 3-го класу екологічні ігри з метою виховання бережного ставлення до природи.
6. Пояснити методику демонстраційного досліду в 2-ому класі (тема за вибором).
7. Запропонувати учням різні види роботи з підручником на уроці в 3-ому класі(тема за вибором).
8. Скласти фрагмент підсумку спостережень за змінами в природі восени в 3-ому класі.
9. Запропонувати учням 3-ого класу різні види роботи з фізичною картою з метою розвитку пізнавальних інтересів і навичок роботи з картою.
10. З метою активізації роботи учнів на уроці провести фронтальне усне опитування в 2-ому класі (тема за вибором).
11. З метою виявлення рівня знань учнів провести індивідуальне опитування в 3-ому класі (тема за вибором).
12. Скласти зміст топографічного диктанту в 3-ому класі з метою перевірки знань учнів умовних знаків і масштабу.

13. Скласти план роботи природничого гуртка.
14. Запропонувати учням 3-го класу диференційовані види домашнього завдання для розвитку самостійних навичок здобуття знань.
15. Скласти фрагмент розповіді-пояснення вчителя в 3-ому класі з використанням методичних вимог до словесних методів навчання (тема за вибором).
16. Скласти фрагмент контрольної бесіди в 3-ому класі під час вивчення розділу “Тіло людини. Охорона здоров’я”.
17. Скласти план-конспект позакласного заняття в 2-ому класі (тема за вибором).
18. Скласти фрагмент комплексної екскурсії в 2-у класі з використанням методичних вимог до названого типу уроку.
19. Скласти план уроку на тему “План і масштаб”.
20. Скласти план уроку на тему “Рух Землі навколо Сонця. Рік”.
21. Скласти план уроку на тему “Зернові рослини полів”, (предметний)
22. Скласти план узагальнюючого уроку по темі: “Весна в природі” 3 клас.
23. Запропонувати різні види диференційованих завдань на уроці в 3-ому класі (тема за вибором”.
24. Навести приклади можливості інтеграції природознавства з іншими навчальними предметами початкової школи (навести конкретні теми).
25. Скласти фрагмент уроку – вивчення нового матеріалу в 2-ому класі (тема за вибором).
26. Скласти фрагмент уроку – контроль, корекція знань, умінь та навичок в 2-ому класі (тема за вибором).
27. Скласти фрагмент уроку – закріплення вивченого матеріалу, вироблення практичних умінь та навичок в 3-ому класі (тема за вибором).
28. Скласти макро- та мікроструктуру комбінованого уроку (тема за вибором).
29. На конкретних прикладах пояснити методику формування понять “Рослина – частина живої природи” (2-ий клас).
30. Назвати методи і засоби навчання, які допоможуть сформуванню в учнів 2-го класу поняття “Ліс”.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальні досягнення здобувачів освіти із дисципліни «Методика навчання природничої освітньої галузі» оцінюються за модульно рейтинговою системою відповідно «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича», в основу якої покладено принцип накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Поточний контроль знань студентів з дисципліни протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських та практичних заняттях, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, самостійну роботу.

Викладач може оцінювати знання студентів в чотирибальній системі, яку згодом переводить в 60-бальну.

Методи контролю: усне опитування, письмове тестування, письмовий експрес-контроль, захист ІНДЗ, вирішення проблемних задач, перевірка виконання самостійної роботи, підготовка презентації, розробка та проведення уроків/окремих фрагментів уроків, розробка та проведення виховних заходів, моделювання ситуації, підготовка повідомлення/виступу, самооцінювання, взаємооцінювання, екзамен.

Відповідно до «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» можливе перезарахування балів за пройдене онлайн чи оф лайн навчання у вигляді майстер класів, вебінарів, проектів з отриманням сертифікату. Бали зараховуються за відповідну тему дисципліни.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

<p><u>Відмінно</u> 90-100</p>	<p>Студент володіє навчальним матеріалом в повному обсязі, вільно, переконливо, самостійно та аргументовано викладає основні аспекти інформаційного блоку під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко, деталізовано та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, опираючись на нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Виокремлюючи суттєві ознаки вивченого, студент за допомогою логічних операцій синтезу, аналізу, класифікації, порівняння, узагальнення виявляє причиново-наслідкові зв'язки, вільно оперує фактами, формулює висновки і узагальнення. Правильно розв'язує тестові завдання, оптимально моделює освітній процес з природничої освітньої галузі.</p>
<p><u>Добре</u> 70-89</p>	<p>Студент володіє навчальним матеріалом на достатньому рівні, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, обґрунтовано викладає навчальний матеріал викладає під час усних виступів та письмових відповідей, опирається під час викладу суджень на нормативну та обов'язкову літературу. Однак допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації. Студент здатен формувати висновки і узагальнення,</p>

	<p>вільно оперувати фактами, виокремлювати суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причиново-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки. Однак допускає окремі несуттєві помилки. Правильно розв'язує більшість тестових завдань, конструктивно моделює освітній процес з природничої освітньої галузі.</p>
<p><u>Задовільно</u> 50-69</p>	<p>Студент володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, викладає його основний зміст під час усних виступів та виконання письмових завдань, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Студент має ускладнення під час виокремлення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причиново-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Правильно розв'язує 50% тестових та письмових завдань. Освітній процес з природничої освітньої галузі моделює з помилками.</p>
<p><u>Незадовільно</u> 35-49</p>	<p>Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки. Фрагментарно, без аргументації та обґрунтування викладає навчальний матеріал під час усних виступів та виконання письмових робіт, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно розв'язує окремі тестові та</p>

	письмові завдання. Має суттєві труднощі з моделюванням навчального процесу з природничої освітньої галузі.
--	--

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточний та підсумковий контроль																					
Змістовий модуль №1										Змістовий модуль №2										<u>Іспит</u>	<u>Сума</u>
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20	<u>40</u>	<u>100</u>
2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	5	5	3	2	5	2	4	4	5			
<u>25</u>										<u>35</u>											

Кристина Шевчук

**МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ
ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

Методичні рекомендації